

ПРИМЕЧАНИЯ

1. Կանոնագիրք Հայոց, Ա, Երևան, 1964, էջ 490; Բ, Երևան, 1971, էջ 150, 264, 265.
2. Я. А. Манандян, О торговле и городах Армении в связи с мировой торговлей древнейших времен, Ереван, 1954, с. 108.
3. Там же, с. 143—153. Հայ տոգրվոր պատմություն, հ. II, Երևան, 1984, էջ 150—151.
4. Прокопий Кесарийский, История войн римлян с персами, СПб, 1880, кн. II, с. 181—182.
5. Շիրակացու մատենագրությունը, Երևան, 1944, էջ 355.
6. И. А. Орбели, Вопросы и решения вардапета Анания Ширакаци, армянского математика VII в., Избранные труды, Ереван, 1963, с. 514.
7. Գիրք Քրիստոս, Քրիստոս, 1901, էջ 70, 72, Եր. Տեղ-Մեծայան, Նեստորականությունը Հայաստանում 5—6-րդ դարերում, Գրական-բանասիրական հետախուզումներ, գիրք 1, Երևան, 1946, էջ 214—215.
8. Н. Пигулевская, Сирийские источники по истории народов СССР, М.—Л., 1941, с. 5.
9. А. А. Калантарян, Раннесредневековые буллы Двина, Ереван, 1982, с. 29—30.
10. Там же, с. 20—31.
11. Պատմություն Սևրսի, աշխատասիրություն Գ. Արզարյանի, Երևան, 1979, էջ 166.
12. Х. А. Мушегян, Денежное обращение Двина, Ереван, 1962, с. 122—138.
13. Ռ. Հ. Վարդանյան, Ա. Ա. Քալանդարյան, Վաղ բյուզանդական որմնակշռային միավորների նմուշներ Դվինի պեղումներից. Ձեկուցումների թեզիսներ Հայկ. ՍՍՀ 1981—1982 թթ. դաշտային հնավորական աշխատանքների արդյունքներին նվիրված գիտական նստաշրջանում, Երևան, 1983, էջ 38—39.
14. Я. А. Манандян, Указ. соч., с. 194; А. Н. Тер-Гевондян, Армения и арабский халифат, Ереван, 1977, с. 203.
15. А. Н. Тер-Гевондян, Указ. соч., с. 203.
16. Я. А. Манандян, Указ. соч., с. 199.
17. А. Н. Тер-Гевондян, Указ. соч., с. 208—209.
18. Х. А. Мушегян, Указ. соч., с. 50, 156—166.
19. Там же, с. 48—49.
20. Я. А. Манандян, Указ. соч., с. 200—212; Բ. Ն. Առաքելյան, Քաղաքները և արհեստները Հայաստանում IX—XIII դդ., հ. 1, Երևան, 1958, հ. 2, 1964.
21. Հ. Ա. Մանանդյան, Հին Հայաստանի գլխավոր ճանապարհները, Երևան, 1936; Я. А. Манандян, Указ. соч., с. 200—259.
22. Բ. Ն. Առաքելյան, Նշվ. աշխ., հ. 2, էջ 32—34.
23. Ցովհաննու կաթողիկոսի Դրասխանակերտեցու Պատմությունը Հայոց, Քրիստոս, 1912, էջ 158—160.
24. Я. А. Манандян, Указ. соч., с. 204.
25. Բ. Ն. Առաքելյան, Նշվ. աշխ., էջ 126—133.
26. Я. А. Манандян, Указ. соч., с. 262—264; Բ. Ն. Առաքելյան, Նշվ. աշխ., էջ 40.
27. И. А. Орбели, Киликийская серебряная чаша конца XII века, Избранные труды, с. 323—330; Ն. Գ. Լակբաշյան, Միջնադարյան Հայաստանի զեղարվեստական ժեստը IX—XIII դդ., Երևան, 1981, էջ 16—19.
28. Ա. Ա. Ժամկոչյան, Միջնադարյան Հայաստանի հանձնագրեր IX—XIV դդ., Երևան, 1981.
29. Более подробно см.: Բ. Ն. Առաքելյան, Նշվ. աշխ., էջ 42—46.
30. Х. А. Мушегян, Указ. соч., с. 53.
31. Н. Я. Марр, Ани. Книжная история города и раскопки на месте городища, Л., 1934, с. 103; Բ. Ն. Առաքելյան, Նշվ. աշխ., էջ 121—137.
32. Մխիթար Գոշ, Գիրք Դատաստանի, Երևան, 1975, էջ 148, 410—411.
33. СМОМПК, т. XXXIX, 1901, с. 8—9; Բ. Ն. Առաքելյան, Նշվ. աշխ., էջ 28.
34. Կաթողիկոսական, Դվինի քաղաքը և նրա պեղումները, հ. II, Երևան, 1982, էջ 106—108.
35. Հ. Մ. Զանգվադյան, Դվինի սրբատաղարյան ապակին IX—XIII դդ., Երևան, 1974, էջ 28.
36. Р. М. Джанполадян, О трех образцах стекла из Кармир-Блура, СА, 1964, № 1, с. 307—312.
37. Բ. Ն. Առաքելյան, Գ. Ա. Տիրացյան, Ժ. Դ. Խաչատրյան, Հին Հայաստանի ապակին, Երևան, 1969; Ժ. Դ. Խաչատրյան, Արտաշատ, Երևան, 1931, էջ 155, 168.
38. Б. Н. Аракелян, Арташат, I, Ереван, 1982, с. 48—50; Ժ. Դ. Խաչատրյան, Արտաշատ, II, Երևան, 1981, էջ 155—163.
39. Առաքելյան Պատմությունը Հայոց, Քրիստոս, 1914, էջ 150, Ժ. Դ.
40. Մովսեսի խաղանկատացու Պատմությունը Աղուտնից աշխարհի, Քրիստոս, 1912, էջ 49, 65, 88; Դրասխանակերտցի, էջ 285 և ուրիշներ.
41. Պատմություն Թովմայի Արծրունայ, Կ. Պոլիս, 1852, էջ 147.
42. Կ. Դաֆադարյան, Ալեքսիան պատմական Հայաստանում, Երևան, 1940.
43. Մխիթար Գոշ, էջ 47; Սարգիս Շեռեմյի. Մեկնություն եօթանց թղթոց կաթողիկեայց, Կ. Պոլիս, 1826, էջ 190; Կ. Դաֆադարյան, Նշվ. աշխ., էջ 125.
44. Հ. Մ. Բաղրիկյան, Հայ-բյուզանդական նոթեր, ՆՍՍՀ ԴԱ «Տեղեկագիր», 1960, № 7—8, էջ 133; անս նաև Пападопуло Керамевс, Сборник источников по истории Трапезундской империи, СПб.; 1897, с. 107—108.
45. СМОМПК, вып. XXXVIII, Тифлис, 1908, с. 99.
46. Դրասխանակերտցի, էջ 198.
47. Մաթթեոս Ուռեայեցի, Ժամանակագրություն, Վաղարշապատ, 1898, էջ 149.
48. Բ. Ն. Առաքելյան, Քաղաքները և արհեստները Հայաստանում IX—XIII դդ., հ. 1, էջ 256—264; Հ. Մ. Զանգվադյան, Դվինի միջնադարյան ապակին և ուրիշներ.
49. К. А. Костаян, А. А. Калантарян, Следы стекольного производства в раннесредневековом Двине, ИФЖ, 1977, № 4, с. 166—174.
50. Հովսեփի Ջանգվադյան, Դվինի արհեստագործության շուրջը (IX—XIV դդ.), «Լրարեր հասարակական գիտություններ», 1982, № 3, էջ 67.
51. М. Н. Чхатарашвили, Стеклопосуда средневековой Грузии, Тбилиси, 1978, с. 76—81.

52. C. J. Lamm, Das Glas von Samarra, Berlin 1928, p. 129-130.
53. Հ. Մ. Ջանիդյան, Դժիշի միջնադարյան ապակին, էջ 11, 30.
54. Ю. Л. Шапова, Древнерусские стеклодельные изделия, ВВ, XIX, 1961, с. 60-75.
55. Публикации и литература в основном приведены в каталоге настоящего издания.
56. Արամ Քալանթարյան, Ապակեգործությունը Հայաստանում V—VIII դդ., «Երանցի հասարակական գիտություններ», 1980, № 7, էջ 89-90.
57. Դ. Ա. Տիգանյան, Հացավանի ամրոցի 1963 և 1965 թթ. պեղումների նյութերից, ՊՐՀ, 1968, № 1, էջ 290.
58. Արամ Քալանթարյան, նշվ. աշխ., էջ 92.
59. Р. М. Жанполадян, Резное стекло из Двина, СА, 1968, № 1, с. 268-274; Հ. Մ. Ջանիդյան, Դժիշի միջնադարյան ապակին, էջ 13, № 30-41.
60. Э. Гулямова, Стекло с городища Хульбук, Изв. общ. наук АН ТаджССР, 1961, вып. I.
61. Все надписи на сосудах были расшифрованы доктором ист. наук А. Н. Тер-Гевондяном.
62. Н. Я. Марр, Ани. Книжная история города и раскопки на месте городища.
63. Л. Т. Гюзальян, Персидская надпись Кей-Султана Шеддадида в Ани, Сборник АН СССР, посвященный акад. Н. Я. Марру, М.—Л., 1935, с. 633; Բ. Ն. Առաքելյան, Քաղաքները և արձանները հայաստանում IX—XIII դդ., հ. 2, էջ 19.
64. Р. М. Жанполадян, Византийское стекло из раскопок Ани, КСИА, № 150, М., 1977, с. 85-88.
65. Каталог Анийского музея древностей, вып. I, Сост. И. Орбели, СПб., 1910, с. 81.
66. Ф. Д. Гуревич, Р. М. Жанполадян, М. В. Малевская, Восточное стекло в Древней Руси, Л., 1968.
67. Манускрипт Теофила «Записка о разных искусствах», Сообщения ВЦНИЛКР, 7, М., 1963.
68. Р. М. Жанполадян, Новые материалы по истории византийского стеклоделия, ВВ, XXVII, М., 1967, с. 248-257.
69. М. Н. Чхатарашвили, Указ. соч., табл. VII—VIII.
70. Բ. Ն. Առաքելյան, նշվ. աշխ., էջ 265-290.
71. Р. М. Жанполадян, О двух тканях из Ани и Болгар, КСИА, 1972, вып. 132, с. 46-52.

СПИСОК СОКРАЩЕНИЙ

1. ВВ—Византийский временник.
2. ВЦНИЛКР—Всесоюзная центральная научно-исследовательская лаборатория по консервации и реставрации музейных художественных ценностей.
3. ИФЖ—Историко-филологический журнал АН АрмССР.
4. КСИА—Краткие сообщения Института археологии.
5. СА—Советская археология.
6. СМОМПК—Сборник материалов по описанию местностей и племен Кавказа.
7. ՊՐՀ—Գիտմա-բանասիրական հանգես: